

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в III кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у III кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, високих цін на сировину, матеріали та енергоносії респонденти очікують зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас респонденти негативно оцінюють перспективи розвитку власних підприємств. Очікується зростання цін та девальвація гривні.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 1). У цілому по Україні очікується збільшення обсягів виробництва – 3.7% (графік 1). Найпесимістичніші очікування у респондентів будівництва («мінус» 50.0%), а також у підприємств енерго- та водопостачання, а також респондентів підприємств інших видів економічної діяльності (по «мінус» 33.3% відповідно);
- зростання цін на споживчі товари та послуги: частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 10.0%, становить 53.8% (у попередньому кварталі – 54.5%), у цілому по Україні – 45.5%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати курс гривні до іноземних валют, воєнні дії та витрати на виробництво. Також респонденти відзначають зростання впливу чинника «податкової зміни» (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 92.5% респондентів (у попередньому кварталі – 93.5%), у цілому по Україні – 88.5%;
- погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 3.9%), у цілому по Україні – «мінус» 0.9% (таблиця). Найпесимістичніші очікування в респондентів транспорту та зв'язку, водночас єдині оптимістичні очікування у підприємств добувної промисловості (баланси відповідей – «мінус» 37.5% та 5.9% відповідно);
- зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 6.4% (у попередньому опитуванні – 5.2%) (таблиця). Водночас респонденти очікують зростання обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку нижчими темпами: баланс відповідей – 3.3% (у II кварталі 2024 року – 21.2%). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 11.2% відповідно;
- зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей «мінус» 6.8% і «мінус» 1.3% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 12.2% і «мінус» 5.3% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 3.2% та 7.5% відповідно;
- скорочення чисельності працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 13.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.2%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.9%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств переробної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 20.8%);
- зростання цін як на товари / послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва: баланси відповідей – 93.8% та 61.7% відповідно (у II кварталі 2024 року – 92.1% та 60.5% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари / послуги власного виробництва в респондентів переробної промисловості та торгівлі (баланси відповідей – 83.3% та 81.8% відповідно). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами: баланс відповідей – 75.9% (у II кварталі 2024 року – 64.9%). Респонденти також очікують уповільнення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 42.5% (у попередньому кварталі – 54.5%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

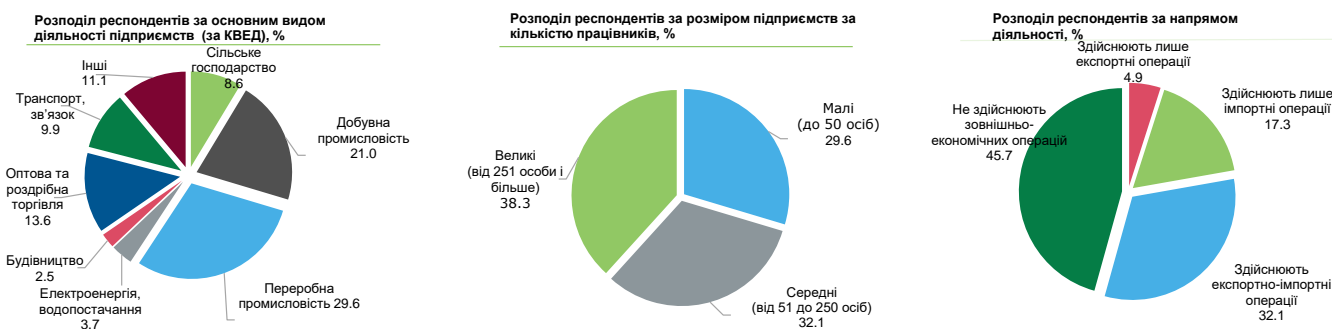
Очікування щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом дещо посилилися (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (34.6%), надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом залишаються жорсткими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та наявність інших джерел фінансування є основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

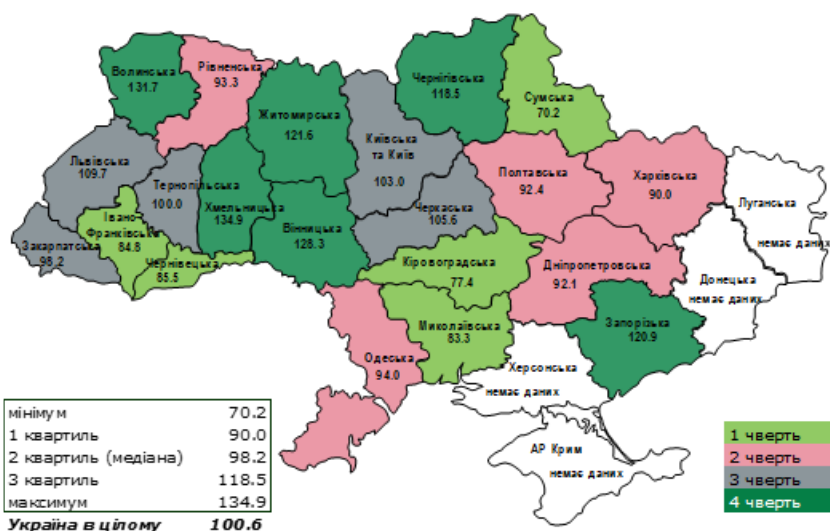
- поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 27.2% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 24.4%), у цілому по Україні – «мінус» 6.0%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 14.6%);
- підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей: баланс відповідей – 26.3% (у попередньому кварталі – 21.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 30 липня – 27 серпня 2024 року;
- опитано всього 81 підприємство;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інше.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-2.5	-3.7	0.0	-3.9	-11.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	9.0	3.7	7.8	5.2	-6.4
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-2.7	-13.9	-2.9	-12.2	-6.8
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-2.7	-1.3	4.1	-5.3	-1.3
кількості працівників	-9.0	-5.2	-7.7	-5.2	-13.8

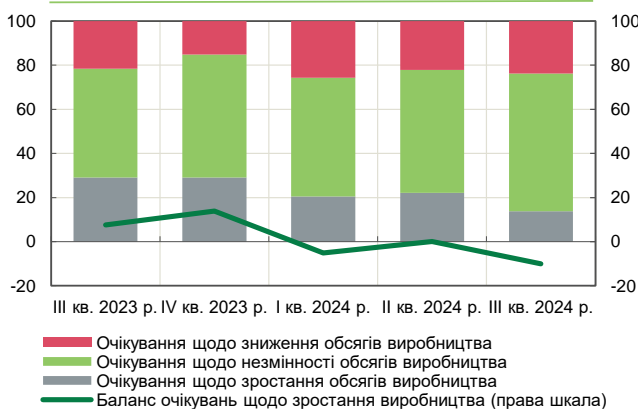
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

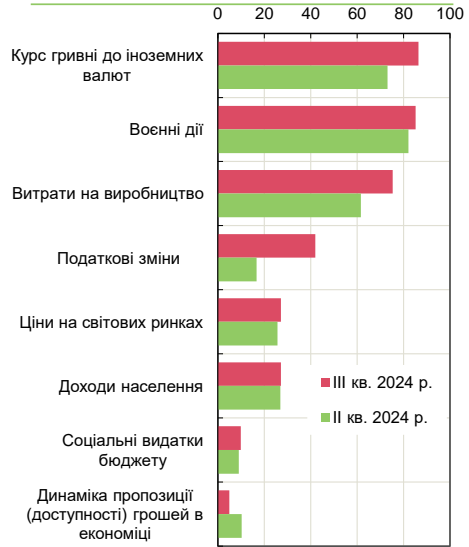
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

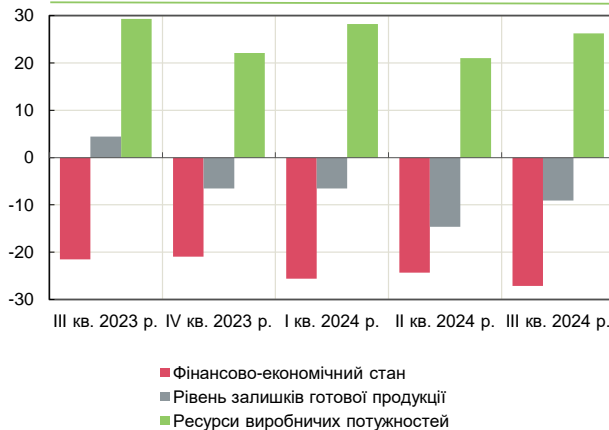
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

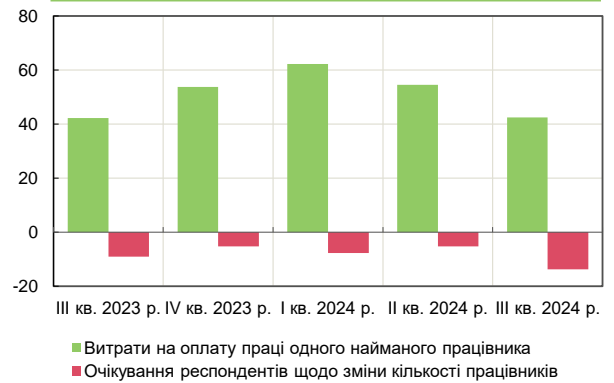
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

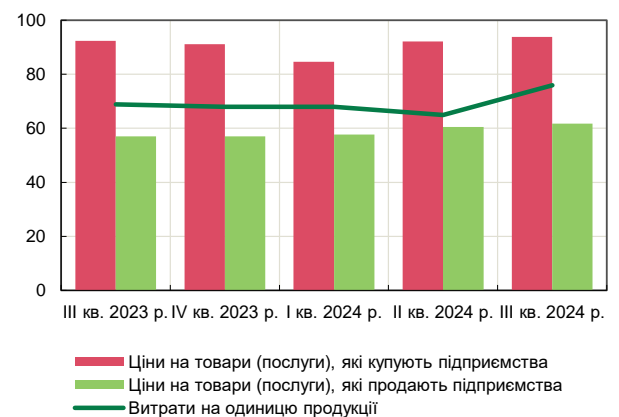
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

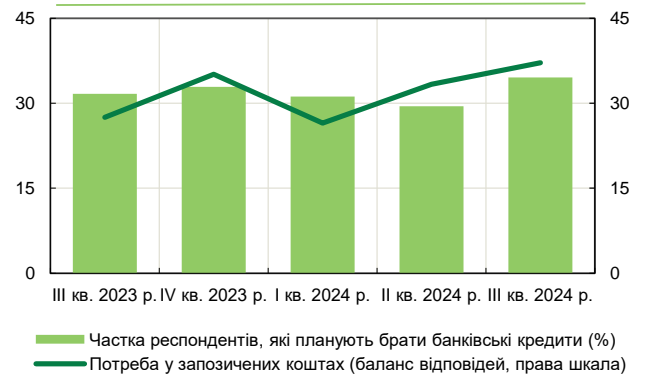
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

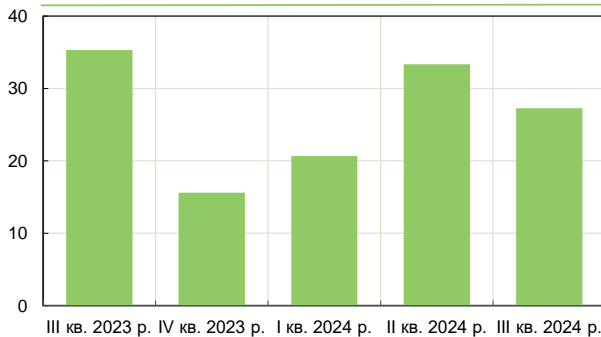
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

